

Opinie

Moeten we burgers die vragen om gevaccineerd te worden écht weigeren?

Focusdomein Vaccinatie

De Covid-crisis was en is voor de hele maatschappij een grote uitdaging, niet alleen in ons land maar wereldwijd. Toen het in de tweede helft van 2020 duidelijk werd dat vaccins niet meer lang op zich zouden laten wachten, was het belangrijk om samen deze gigantisch grote vaccinatiecampagne goed te organiseren: een samenwerking tussen overheid, zorgverleners, vrijwilligers én burgers om zo snel mogelijk een hoge vaccinatiegraad te behalen. Vlaanderen is daar goed in geslaagd en kan terecht fier zijn op een verworven vaccinatiegraad van 70% (basisvaccinatie + 1ste booster) voor de algemene bevolking of zelfs 85% voor de bevolking van 18 jaar en ouder.

Momenteel zitten we in de staart van de herfstcampagne (2de booster). 30 % van de Vlaamse algemene bevolking, of 37 % van de personen boven de 18 jaar, hebben hun tweede boosterprik gekregen¹. Het grootste werk is gedaan en vanaf volgende week zullen de vaccinatiecentra minder uren open zijn. Wie nu nog geen afspraak gemaakt, is hoogstwaarschijnlijk niet gemotiveerd voor deze 2de booster of vindt om de ene of de andere reden de weg naar het vaccinatiecentrum niet.

Het is dan ook wel eens een gedoe voor een groot deel van de bevolking. Men moet vier keer op nog geen twee jaar tijd naar het vaccinatiecentrum gaan voor telkens een nieuwe prik. Ook al zijn er nog 80 centra operationeel, heel dichtgelegen zijn ze niet altijd voor iedereen. Soms vraagt het een halve citytrip.

Er zijn ongeveer 2.600 Vlaamse apotheken. Een dicht netwerk vlakbij elke burger. Brussel en Wallonië hebben dat goed begrepen. Na een initieel proefproject in Brussel waarbij artsen Covidvaccins in apotheken toedienden, kon men vaststellen dat die proximateit een bijzonder grote troef is, evenals het vertrouwen dat de burger heeft in die 'apotheker om de hoek'. Het gevolg was dan ook dat er voor deze herfstcampagne, zonder enige aarzeling, vaccinatie in de apotheek als aanvulling op de bestaande kanalen in Brussel en Wallonië wordt aangeboden. Vanaf september zijn het niet artsen die komen vaccineren in de Brusselse apotheken, het zijn de apothekers zelf. Dit bevordert de efficiëntie en bespaart kosten. Net als in vele andere landen, waar al jarenlang de apotheker vaak als vaccinator meewerkt².

Marleen Haems
Projectleider Focusdomein
Vaccinatie
Vlaams Apothekers Netwerk

0478 23 02 67
marleen.haems@kovag.be

1. Sciensano: interactive dashboard: https://datastudio.google.com/embed/u/0/reporting/c14a5cfc-cab7-4812-848c-0369173148ab/page/p_j1f02pfnpc (geconsulteerd op 12/10/2022)

2. International Pharmaceutical Federation. An overview of pharmacy's impact on immunisation coverage: A global survey. The Hague: [Internet]. 2020. Available at: <https://www.fip.org/file/4751>.

Focusdomein Vaccinatie

Is dit een nadeel voor de artsen? Neen. Men stelt vast dat waar de apotheker vaccineert, de arts dit ook meer doet, gewoon omdat de algemene awareness hoger is³. Want inderdaad, apothekers zien en praten met veel mensen. Bovendien stelt men vast dat de vaccinatiegraad flink toeneemt wanneer een dergelijk laagdrempelig kanaal als 'de apotheker om de hoek' mee wordt ingezet^{4, 5, 6, 7, 8}.

Tijdens de campagne voor de basisvaccinatie hebben de Vlaamse apothekers 3,4 miljoen gesprekjes gevoerd in hun apotheken over vaccinatie tegen Covid-19. Dat is gigantisch veel wanneer je het vergelijkt met de totale Vlaamse bevolking van 6,5 miljoen mensen. Laagdrempeligheid, dichtbij de burger, vertrouwen; het zijn belangrijke kenmerken van de Belgische apotheker.

Het valt dan ook niet te verwonderen dat nu in de Vlaamse apotheek een veel gestelde vraag is: 'kan ik me hier laten vaccineren?'. Maar alhoewel veel van die Vlaamse apothekers én de opleiding tot vaccinator hebben gehad, én de noodzakelijke infrastructuur, én een geschikt personeelsteam en terwijl federale de wetgever zelfs gezorgd heeft voor juridische bevoegdheid, wordt hij toch verplicht door de Vlaamse overheid om te zeggen: 'Neen, dat gaat hier niet'. Want de Vlaamse overheid beveelt de vaccinatiecentra, die de vaccins zouden moeten toeleveren aan de

Vlaamse apotheker, géén vaccins te leveren aan apothekers.

Het antwoord van de burger laat zich al raden. Gaat het om iemand die dicht tegen Brussel of de taalgrens woont, dan is het antwoord 'OK, dan ga ik wel een paar kilometer verder. Daar kan het wel'. Er werden trouwens tot half september al 561 niet-Brusselaars in Brusselse apotheken gevaccineerd. Op andere plaatsen is het antwoord 'Nóg eens naar het vaccinatiecentrum gaan, dat doe ik niet meer. Dan ben ik maar niet gevaccineerd'.

Het voelt niet goed, het is niet ethisch dat we als opgeleide zorgverleners die beantwoorden aan alle criteria die in 2019 en 2021 door de Koninklijke Academie voor Geneeskunde werden geadviseerd⁹, alsook in de wet van 11 maart 2022, die het vaccineren door apothekers wettelijk regelt, worden opgelegd patiënten weigeren voor een vaccinatie. Dit zijn vaak patiënten waarvan we weten dat voor hen de stap naar het vaccinatiecentrum te groot is.

Begint dit niet op weigeren van zorg te lijken? Niet uit hoofde van de apotheker natuurlijk, want die wil het wel. Maar moeten we niet in die richting beginnen denken over de Vlaamse Overheid?

En hoe valt dit te rijmen met de toenemende Covid-19-besmettingen?

Marleen Haems
Projectleider Focusdomein
Vaccinatie
Vlaams Apothekers Netwerk

0478 23 02 67
marleen.haems@kovag.be

3. Finnegan G. Does Pharmacy vaccination increase overall uptake? VaccinesToday <https://www.vaccinestoday.eu/stories/does-pharmacy-vaccination-increase-overall-uptake/>

4. Drozd E.M. et al. Impact of pharmacist immunization Authority on seasonal influenza rates across states. Clinical Therapeutics 2017, 39,8

5. Poulouse S, Cherryjan E et al. Pharmacist-administered influenza vaccine in a community pharmacy: a patient experience survey. CPJ/RPC 2015 (48)2:62-67

6. Le moniteur des Pharmacies Grippe et vaccination: les pharmaciens touchent les 70 ans et plus, jusqu'ici jamais vaccinés. 14/12/2018

7. Kirkdale C.L. et al. Benefits of pharmacist-led flu vaccination services in community pharmacies. Annales Pharmaceutiques Françaises 2017 75, 3-8

8. Poudel A et al. Vaccine 2019 Pharmacists role in vaccination: evidences and challenges 20;37(40):5939-5945. doi: 10.1016/j.vaccine.2019.08.060

9. file:///C:/Users/mhaems/Downloads/Advies_COVID_19_vaccination_NL_FR%20(4).pdf